

**R.P. Leonardii Lessii E Societate Iesu Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censvris.
Prælectiones Theologicæ Posthvmæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 3. Vtrum vnio Verbi facta sit in hypostasi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](#)

Qu. 2. De modo unionis Verbi Incarnati. A. 2. Dub. A. 3. Dub. 1. 25

Habent intelligunt indumentum: sed hoc iuxta eam metaphoram intelligendum, quā natura humana dicitur *Templum, Domus, Tabernaculum Verbi.*

Similitudines autem illę quas Patres adferunt, non exequant rei veritatem; sed ex parte tantummodo eam explicant.

Obijcunt Secundō, Christus fuit à Patre deserts; ut patet Psalm. 21. vers. 2. & Matth. 27. vers. 46. Atqui filius Dei non potest à Patre deseriri: ergo &c. Ita Theodorus in 4. Anathemas.

Respondeo; Filius Dei poterat deseriri non secundum formam Dei, sed secundum formam servi quam acceperat, dum à Patre non fuit protectus, & nullā consolatione refectus.

Obijcunt Tertiō, Verbum assumpsit hominem: ergo personam. Patet consequentia, quia nihil potest esse homo existens in rerum natura, quin sit persona. Antecedens probatur, quia hoc sēp̄ afferit Augustinus, ut libro de agone Christiano, cap. 11. & alibi. Et in Hymno: *Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis vterum.*

Confirmatur Primō, Quia quod non est assumptum, non est curatum; ut Damasc. ait lib. 3. de fide cap. 6. ergo si persona hominis non est assumpta, non est curata.

Confirmatur Secundō, Quia Christus dicitur Homo Deifer à Basilio in Psalm. 59. Et, *Homo dominicus* ab August. lib. 83. qq. qu. 36.

Respondeo, Quidam non improbat illum modum loquendi: *Verbum assumpsit hominem:* vt Scotus, Bonaventura, imo Ludovicus Vitae in lib. 9. de Ciuitate cap. 17. ridet Theologos eum improbantes: *Verbum alij p̄s̄im non probant propter Nestorianos:* sed sicuti inueniatur, piē est explicandus; nempe, ut homo, non rem assumptam, sed terminum assumptionis denotet, hoc sensu: *Affl̄psit hominem;* id est, naturam humanam, ut esset homo: *Sicuti si dicas, Rex assumpsit seruum,* id est, conditionem seruilem. Vel ita intelligendus est ille loquendi modus, ut homo accipiat pro natura humanā; ad designandum integrum naturam humanam esse assumptam.

Ad Primam Confirmationem: Damascenus tantum vult dicere, nihil ad rationem humanæ naturæ pertinens, esse relictum; quia alioquin non esset curatum; ut, si Verbum non assumpsisset verum corpus, vel veram animam rationalis, aut mentem humanam. Modus autem subsistendi humana natura proprius non pertinet ad integratitatem naturæ.

Ad Secundam Confirmationem: Basilius non dicit Christum esse *Hominem deiferum*, sed *carnem esse deiferam*: quomodo etiam posset dici *Animifera*. Nec mirum, cū dicatur *Templum, Domus, Tabernaculum Dei*: nam in ea habitat diuinitatis plenitudo corporaliter, id est, tamquam in proprio corpore substantialiter unito. Locutio autem illa: *Christus est homo dominicus*, reprehenditur à D. Thoma infra quæst. 16. art. 3. Et retractatur ab August. lib. 1. retract. cap. 29. nam erat Dominus per essentiam.

Obijcitur Quartō, In Deo natura & persona non differunt: ergo si est facta unio in persona, etiam in natura: qui est error Eutychetis.

Respondeo, Inter naturam diuinam & personam, est quædam differentia virtualis seu eminenſis; quæ sufficit ut unio dicatur facta in persona, non in natura: Sicut sufficit ut persona generet, non natura; ut persona sit incomunicabilis, non natura.

ARTICVLVS III.

**Utrum unio Verbi facta sit
in hypostasi?**

Sensu est: Utrum in mysterio Incarnationis, natura humana unita sit diuinitati in eadem hypostasi.

Conclusio est affirmativa. Et de fide, definita expressè in Synodo V. actione 4. can. 5. & in Synodo III. canone 3. & 4. Vide Diuum Thomam.

Notandum est hanc Conclusionem non differe à Conclusione Articuli secundi, nisi verbis: Nam idem est hypostasis & persona; tandemmodo nomen hypostasis est generalius; nam significat omne suppositum substantiæ, sive rationale sive irrationale: persona autem significat suppositum naturæ rationalis; quale est diuinum, angelicum, & humanum. Vnde ex parte substantiæ nulla est differentia inter personam & hypostasim; sed solum ex parte naturæ rationalis vel irrationalis. Cū ergo in Christo utræque natura sit rationalis seu intelligens, si in ipso essent duæ hypostases, essent duæ personæ; essent enim duo supposita naturæ rationalis. Posuit tamen Diuus Thomas hunc Articulum propter quosdam, qui vel ignorantia significationis istarum vocum, vel certè declinanda inuidia hæreticos Nestorianos, negabant quidem in Christo esse duas personas: tamen affirmabant esse duas hypostases; & ita sub alijs verbis heretici eamdem introducebant. Circa hunc Articulum occurrunt duo dubia.

DVBIVM I.

**Quidnam hypostasis seu persona super-
addat naturæ?**

Omissis varijs opinionibus, quas recenset Cajetanus quæst. 4. art. 2. duas sunt præcipua. Prior est, Hypostasim, seu suppositum, seu personam, nihil reale addere super naturam individuum; sed solum duplēm negationem: *nempe, non esse actu in alio, nec ad id aptum esse;* scilicet aptitudine naturali: quæ duplex negatio sequitur intrinsecam perfectionem existentiæ, quam habet natura substantialis individua; sequitur, inquam, nisi diuinitus præueniatur. Hanc sententiam tenet Scotus in 3. dist. 1. quæst. 1. artic. 3. & Gabriel distinet. 4. quæst. 1. in principio, quamvis ponat quadruplicem negationem includi in personā. Ab eadem sententia, in re non differt Durandus in 1. dist. 3. 4. quæst. 1. & Henricus Quodlib. 4. quæst. 3. Ad eandem videtur omnino accedere Alexander Alensis parte 3. quæst. 4. memb. 6. & quæst. 6. memb. 3. & Bonaventura in 3. dist. 5. art. 2. quæst. 2.

Sed

Improbatio
185:

Sed plerisque hac tempestate hæc sententia videtur improbabilis. Primo, Quia si ratio personæ compleatur in negatione, non poterimus in Trinitate concipere tres positivæ personalitates. Secundo, Non poterit suppleri per positivum personalitatem Verbi: quomodo enim negatio supplebitur per positivum quid? Tertio, Concilia ex eo quod humanitas sit assumpta ad alienam personam, concludunt ipsam carere propriæ personalitatæ: ergo caret aliquo positivo; alioquin nihil aliud dicerent, quâm naturam assumptam non manisse inassumptam; quod est ridiculum. Quartò, Ratio personæ pertinet ad complementum substantiæ: ergo non potest consistere in solis negationibus. Antecedens Probatur, Quia si non pertinet ad substantiam complementum, humanitas Christi esset substantia omni ex parte completa; ac proinde non posset vñiri Verbo, nisi accidentaliter; quod omnino dici non potest.

22 Hypostasis
superaddit
natura
proprietate
rem quan
dam pos
suum:

Altera sententia est: Rationem hypostaticam addere naturæ proprietatem quandam positivam & realem, distinctam ab illa, non tam tamquam rem à re: sed tamquam modum à re. Est communior sententia Doctorum hoc tempore. Eandem in re tenet Caietan, quæst. 4. art. 2, quamvis dicat distingui realiter à naturâ; sed intelligit, non tantum ratione: fallitur tamen, dum purat hunc modum esse priorem ipsâ existentiâ, tamquam necessariam dispositionem ipsius nature, vt sit apta existere.

23 Quatuor
considera
da in sup.
posito
creato.

Pro cuius intelligentiâ, Notandum est in omni supposito creato quatuor considerari posse: Primo, Natura specifica, quæ secundum se, est communis omnibus individualiis. Secundo, Differentia individualis, quæ naturæ accedens constituit hoc individualium; v. g. hanc naturam humanam. Tertio, Existentia, quæ concipitur veluti modus naturæ individualis, per quem ipsa est extra causas suas, & entitas actualis; nulla enim natura est capax existentiæ, nisi contracta ad esse singulare. Quartò, Considerari potest modus quidam illius existentiæ, ratione cuius natura existat per se, vel in alio. His positis,

24 Ratio cy
postatica
est modus
existendi
per se.Existentia
præcisè
considera
ta, est in
differens
ad esse per
se, vel in
alio.

Dico, Hunc modum existendi per se, esse rationem hypostaticam. Primo, Quia vltimò compleat existentiam, facitque vt res per se existat, nulli alteri adhaerens. Secundo, Quia existentia huius humanæ naturæ præcisè considerata, non includit in sua ratione formalis esse actu per se, aut esse in alio; sed ad utrumque quodammodo est indifferens: Sicut existentia accidentis præcisè considerata, non includit in ratione sua formalis esse actu in alio, vel esse per se; sed solum, esse extra suas causas: ergo hæc existentia potest utroque modo modificari. Atqui esse in alio, addit ipsi modum quendam realem; cur non etiam esse per se addat illi modum realem? id est, ita esse, vt ei repugnet esse in alio: quod proprium est hypostasis seu suppositi.

Tertio probatur & explicatur exemplis, quæ rem hanc nonnihil elucidare poterunt.

Primo, Exemplo accidentium in Sanctissimâ Eucharistiâ: Sicut enim accidentia in Eucharistiâ, cùm existunt sine subiecto, habent quidem eandem existentiam quam habebant cùm essent in subiecto, non tamen habent eundem existendi modum: quia cùm sunt in subiecto, existunt

in alio, in quo recumbunt, & à quo terminatur eorum existentia: cùm autem existunt sine subiecto, habent aliud existendi modum. Par ratione, humana natura in Christo, & in nobis, habet diuersum existendi modum, licet existentiam omnino similem: in Christo enim humana natura existit in alio, nempe in personâ Verbi, à qua eius existentia terminatur; ideoque non constituit propriam personam humanam, cùm suâ personalitate careat, nempe illo modo subsistendi in se: In nobis autem, non existit in alio, sed in seipsa, terminans ipsa suam existentiam: vnde habet aliud modum, qui est, suam existentiam terminare; cum quo modo ipsa natura constituit personam humanam.

Secundo, Exemplo aliarum substantiarum, 2. Guttæ aquæ, dum suo termino clauditur, aquæ fera, rata, & dein condensantur, & terminans ipsa suam existentiam: vnde habet aliud modum, qui est, suam existentiam terminare;

3. Quantitas & qualitas, Similes terminos inuenimus in quantitate & in qualitatibus, quatenus intenduntur & extenduntur.

Itaque personalitas, seu ratio hypostatica, nihil aliud addit naturæ actuali in creaturis, quâm modum illum existendi in se, secundum quem, res dicitur esse in se, & non in alio.

Porro hic modus est duplex; scilicet exterior quo substantia ita exterius terminatur, vt nulli alteri adhaerescat tamquam pars integralis: & interior, quo substantia ita terminatur vt non adhaerescat alteri sicut forma, aut sicut natura sum penetrante coësistens cum altero.

Dices; Illud, per se, non videtur ipsi existentia humanitatis aliquem modum superaddere: nam illa existentia, in sua ratione formalis includit esse per se, cùm sit esse substantia, quæ est res per se existens. Et confirmatur, quia accidentia in Eucharistiâ existunt per se, tamen verius est illis non accedere ullum nouum modum positivum, quo per se existant: ergo neque hæc modus fingi debet.

Respondeo; *Essere per se*, quod est de ratione substantiæ, est idem, quod esse ita perfectum, est per se, vt non possit esse in alio, vt insubiecto: non tamen est de ratione eius, vt ita sit completum, vt nulli alteri possit adhaerescere: sive, vt omnibus modis esse ipsius per se terminetur: alioquin genera & species substantiarum, non essent substantiae, cùm terminentur differentiâ individualiâ: Item partes non essent substantia, quia adhaerescunt alteri. Dici etiam potest, sicut existentia accidentis, non includit in sua ratione, vt actu insit alteri; sed vt naturaliter apta sit, postuletque inesse: ita existentia substantia non includit vt actu per se sit, sed vt apta sit, postuletque natura sua esse per se.

Ad Confirmationem, Multi non sine ratione accidentibus extra subiectum positivum aliud existendi modum tribuunt; vnde ex opposito non recte arguitur. An vero accidentia hæc extra subiectum, positivum aliud existendi modum habeant, nos alibi dicemus.

Dices Secundo, Si talis modus requiritur ad subsistentiam: ergo substantia non subsistit per se, sed per modum illum necessarium.

Respondeo;

Declaratio
sur exem
plis.
1. Acciden
tium Eu
charistia.

Respondeo; Ille modus naturaliter imbibitur in ipsa substantia actuali, tamquam intrinsecus terminus: Sicut superficies est in corpore; & omnes termini in rebus, quas intrinsecè terminant: & ideo substantia dicitur per se & non in alio terminari & subsistere. Potest etiam aliter respondere, ut num. praecedenti insinuauimus.

Ex dictis patet Primo; Quam sit probabile rationem hypotheticam esse modum positivum essentiae actualis; cum variè modisetur per esse in se, & in alio. Secundò patet, Personam seu hypotheticum nihil addere supra naturam individualum, nisi illum modum per se. Tertiò patet, Quomodo personalitas sit complementum substantiale ipsius naturae; tunc enim in ratione substantiae est completa, quando per se terminatur. Quartò, Hunc modum non esse accidens, nec partem substantiae vel naturae rei; sed complementum seu terminum naturae, qui ad genus substantiae pertinet: Sicut terminus quantitatis ad quantitatem; modus inexistendi accidentis, ad genus illius accidentis. Vnde compositio istius modi cum natura, non est compositio accidentaria, sed substantialis; quia est compositio naturae cum suo intrinseco modo substantiali.

D V B I V M . I I .
Vtrum unio Incarnationis facta fuerit per modum unionis naturae cum ratione hypotheticâ seu substantiâ?

*R*espondeo & Dico Primo, Vnione Incarnationis per se primò & immediatè copulata est natura humana, cum ipsa substantia seu ratione hypotheticâ Verbi diuini: vnde semotis imperfectionibus, hæc vno facta est in modù vniuersitatis naturae cum suâ ratione hypotheticâ. Patet ex dictis. Ideo enim hæc vno dicitur personali, hypotheticâ &c, quia est tamquam naturae & substantiae, seu personæ. Item dicitur esse facta in persona, in substantiâ Verbi Dei; quia natura humana est in eadem personâ, in qua natura diuina; & tandem accepit substantiam quam habet natura diuina. Secundò, Quia humanitas Christi caruit propriâ personâ creatâ, & tamen non manifit in persona & cœrvosatos, vt ait Damasc. lib. 3. cap. 9. ergo fuit persona à Verbo, illique tamquam rationi hypotheticâ unita. Tertiò, Patet à sufficienti enumeratione, nam omnes alij modi vniuersitatis substantialis fuerunt exclusi: non enim fuit conuersio vnius naturae in alteram, nec vno per modum partium essentialium, neque etiam per modum partium integralium, vt per se constat: ergo, vt naturae & suppositi.

Dices, Cur non vt existentia cum essentiâ?

Respondeo, Quia inter haec non est propriè vno; nam essentia considerata vt distinguitur contra existentiam, non est quiddam in naturâ rerum existens, sed solum quid potentialis existens in potentia obiectiva, quia est intelligibile & operabile, vnde non potest vniiri alteri tamquam rei distinctæ. Deinde, quia humana natura in Christo habet propriam suam existentiam creatam, quâ est natura actualis extra suas causas, siue extra nihil, & terminus creationis: ergo implicat contradictionem, vt existentia increata ei sic vniatur, vt per illam formaliter existat. Sed plura hac de re infra quæst. 17.

Dico Secundò, Ex hac immediatâ coniunctio- ne substantia diuinæ cum naturâ humana, fa- *Natura di-*
ctum est vt etiâ duæ naturæ substantialiter man- *nina &*
serint unita in eadem substantia seu personâ *humana*
Verbi. Patet ex dictis; Nam humana natura fuit *unita sunt*
vnita substantia diuinæ, ita vt haec fuerit facta *substantia*
substantie substantia: natura autem diuina huic sub- *in una*

substantie anteà inseparabiliter erat coniuncta: ergo duæ naturæ sunt unita in eadem substantia, & eadem substantia est substantia duarum naturarum. Ex quo ulterius sequitur: etiam in Christo sit tantum vna persona, tamen haec est instar duarum, quatenus duarum naturarum existentiam terminat.

Sed contrâ hoc mysterium objiciuntur tria genera Argumentorum. Primum sumitur ex parte Verbi. Secundum ex parte naturæ: Tertium ex parte compositi. Ex parte Verbi

Objicitur Primo, Si Verbum tribuit humana- *nes ex par-*
naturæ suam substantiam: ergo substantia Ver- *te Verbi.*
bi est forma seu affectio humanitatis. *i. Quod*
substantia *in Verbi,*
est forma *humanitatis.*

Patet Consequentia, Quia substantia dicitur à substantiâ, sicuti scire à scientiâ: atqui homo dicitur scire à scientiâ tamquam à formâ quadâ: *tis.* ergo similiter à substantiâ dicitur substantia, tamquâ à formâ quadam humanae naturæ. Confirmatur; quia substantia humanae naturæ pendet à substantiâ Verbi: ergo secundum aliquid genus causæ: atqui non tamquam à causa effidente; quia causalitas effectiva est communis toti Trinitati: nec tamquam à causâ finali, vel materiali, vt patet per se: ergo tamquam à causâ formalis.

Respondeo Negando Consequentiam: Substan- *Refellitur*
tia enim etiam naturalis non est propriè for-
ma, vt fusè ostendit Scotus in 3. dist. 1. quæst. 1.
sed est ultimus terminus & naturæ modus. Patet,
quia materia nuda habet suam partialem sub-
stantiam qua terminatur & in se exilit, tamen nō
habet aliquam formam. Similiter anima separata
& Angelus habent suam substantiam, non ta-
men habent aliquam formam substantiam quia
informantur. Vnde compositio ex naturâ & sub-
stantiâ, est alterius rationis quam compositio
materiæ & formæ.

Ad Probationem Conseq. Resp. Eisi in modo significandi similiter dicitur substantia à substantiâ, atque scire à scientiâ; in re tamen non est idem genus causandi. Nam etiam homo similiter dicitur à materiâ materialis, vt ab animâ dicitur rationalis; non tamen secundum idem genus ge-
nus. Pari modo accidentia dicuntur substantia per
substantiam subiecti; tamen hæc non est illo-
rum forma vel materia.

Vnde ad Confirmationem Argumenti, Dico *Dependen-*
non omnem dependentiam pertinere ad aliquod *tia huma-*
genus causæ: Nam relatio pendet etiam à ter- *nitate à*
mino; non tamen secundum aliquod genus cau- *Verbo, im-*
sa propriè loquendo: refertur tamen ad illud ge- *propriè re-*
nus causæ, cum quo maiorem habet affinitatem: *cus ad*
& ita hæc dependentia humanitatis à Verbo, re- *causam*
ducitur ad causam formalem; dicitur enim hu- *formalem.*
manitas substantia substantiâ Verbi, tamquam à
causa quasi formalis.

Objicitur Secundò: Si humanitas substantia *32. Objeci-*
in Verbo, afficeret Verbum & quasi informaret: *ti quod hu-*
Nam natura est forma suppositi; atqui hoc repu- *manitas*
gnat perfectio: i Verbi unius. *afficeret*
Verbum.

Cc ij

Respondeo,

Refellitur. Respondeo; Humanitas nullo modo afficit ipsum Verbum, nec ullam in ipsum habet causalitatem; quia neque illi inhæret, nec ullo modo ipsum informat: quia neque Verbum capax est huiusmodi affectionis, neque humana natura apta est informare. Solum ergo humana natura dicitur esse, & re ipsa est in Verbo, quia ineffabil modo terminatur & sustentatur ab illo, ita ut inde resulteret hic homo subsistens, cuius, quatenus est hic homo, natura integra est humanitas, qua non est propriè forma suppositi, sed solum secundum nostrum modum concipiendi: natura enim concipitur ut forma totalis respectu suppositi.

Obiectum. Objetum Tertiò, Verbum est usquequaque perfectum: ergo extrinsecus illi vnitur humana natura tamquam quid accidentarium.

Respondeo, Negando Consequentiam: Etsi enim Verbum sit res omnino completa, humanitas tamen in ratione substantiae est incompleta; ideoque potest à Verbo substantialiter cōpleri: quare illa vno est substantialis, non accidentalis; non enim ita aggregatur Verbo, ut ipsi extrinseca maneat, sed Verbum vnitur illi immediatè & penitus per suam rationem hypostaticam: quamvis enim humanitas vniatur toti Verbo & diuinitate, ratio tamen vnionis immediata est sola substantia personalis, qua ita humanitati accommodatur, ut cum illa perfectam personam incomprehensibili modo confituantur.

Obiectum Quartò, Ipsi Verbum videbitur mutari; nunc enim est vniuersitatem, non antea; nunc est homo, non ante; quæ denominations non sunt omnino extrinseca.

Respondeo, Nego idcirco Verbum mutari: ad hæc enim omnia sufficit mutatio facta in humanitate. Cum enim Verbum sit infinita perfectionis in ratione hypostaticâ, habet omnem vim sustentandi & terminandi sine mutatione sui, quæ posset fangi ei competere per mutationem.

Dices; Vnire est agere: ergo vniuersitatem pati.

Respondeo; Vniri, est pati in eo, quod per sui mutationem vnitur alteri; non tamen in eo quod solum dicitur vniuersitatem aliud ipsi vnitur, vt patet in unione mentis cum Deo. Denominatio autem illa qua Verbum dicitur homo, non est censenda extrinseca, Physicè loquendo: quia est à re intime ipsi coniuncta. Potest tamen Logicè loquendo dici extrinseca, quia accipitur à re omnino distincta à Verbo.

Alterum genus argumentorum sumitur ex parte naturæ humanae.

Obiectum Primo: Subsistentia est modus quidam humanæ nature; atqui modus rei, eti possit interdum à re separari, non tamen potest per aliquid suppleri: ergo neque subsistentia poterit ita separari à natura, ut per rem distinctam suppletur, nempe per subsistentiam Verbi. Major patet. Probatur minor, quia homo non potest esse figuratus, figurâ alterius, nec fedens, fessio alterius; nec existens, existentiâ alterius: ergo neque subsistentia subsistentia alterius.

Respondeo; Etsi fortè alij modi, ut existentia, figura, fessio, motus, non possint à Deo suppleri, maximè iij qui imperfectionem inuoluunt: subsistentia tamen potest, quia dicit perfectionem simpliciter, & in Deo formaliter & propriè reperitur. Nam subsistentia Verbi etiam præcisè considerata, est res perfectissima; atque adeo est

ipsa Verbi persona, & id quod subsistit: quod fit, vt possit etiam vniiri per seipsum naturæ creatæ existentiæ, illamque sustentare.

Dici etiam potest, modum rei non posse suppleri per rem distinctam, quando debet fieri idem modus effendi eiusdem rationis, atque erat is, *habet in natura humana*, quæ res habebat antea: huc verò non ita fit, *in Verbo*. Nam humana natura in Verbo, non habet similem effendi modum, quem habebet, si in se ipsa existet: Verbum enim dat illi longè aliud effendi modum; nimis ut existat in sublimiori, *dum quam* *existeret*: *baberet* *in seipso*, *in Verbo* *existeret*. Quare mirum non est, modum illum sustentandi per se, humana naturæ suppleri per rem distinctam. Quod explicatur exemplo: sphera, vel etiam gutta aquæ in spharam contrâta, habet quendam modum existendi in se, tantum formaliter à se distinctum; quia suis clauditur terminis; quæ si vniatur alteri corpori, amittet priorē modum, & acquirit nouum in re distinctam; atque ita supplebitur prior modus per rem distinctam. Simili modo fit in humanitate Christi.

Obiectum Secundum: Humanæ naturæ in Christo nihil deest, quod possit à Verbo suppleri; *2. Obiectum*; quia habet totum esse substantiale complectum; *quod habet in natura humana*, atque substantia completa per se existit: ergo. *tunc nihil*

Confirmatur: Quia etiamsi dimitteretur à Verbo, nihilominus maneret in rerum naturâ, ac *Verbo supplex*, proinde per se existaret.

Respondeo; Humanitati Christi deesse quendam terminum seu modum substantiale, qui tam non est de essentiâ hominis aut substantiae. Sicut enim actu inhærente, non est de essentiâ accidentis, sed modus connaturalis ipsius; ita actu per se existere, non est de essentiâ substantiae, sed modus ei connaturalis.

Ad Confirmationem dico, Etsi humanitas Christi pendeat à Verbo in ratione subsistendi, non tamen penderet in ratione existendi; quia non habet existentiam à Verbo, sed tantum subsistentiam: sicut pars dum est in toto, penderet à subsistentiâ totius. Vnde si humana natura dimitteretur à Verbo, nihilominus existaret, imo etiam per se subsisteret; nā naturalis modus subsistendi, per nouam actionem naturæ, resultaret & emanaret à Verbo ab ipsa naturâ: sicut proprietates emanant ab essentiâ, & informatio animæ resultat ex ipsa animæ naturâ, intimè corpori dispositio applicatâ; & inhærentia, ab ipsa natura accidentis subiecto suo intimè presentis. Quod si Deus hanc emanationem impedit (quod omnino puto cum Caietano, fieri posse per potentiam Dei absolutam) tunc natura per se existaret negatiue, Sicut iuxta aliquos accidentia in Eucharistia, quæ non habent aliquem modum positivum, ratione cuius per se existant.

Obiectum Tertiò: Si illa humanitas non subsisteret per se, sed tantum in Verbo, esset violenter in Verbo. Probatur; Quia carceret vltimam suam, ut per se existaret, quod huic omni actu, seu perfectione connaturali; ac proinde appeteret & inclinaretur ad illum: ergo violenter contra inclinationem in Verbo detineretur: ergo in Verbo.

Respondeo; Humanitas Christi non appetit *Negatur*, propriam personalitatem appetitu elicito, sed ut summum quidam inclinatione & pondere naturali. Non tamen idcirco hæc vno est violenta, & contra naturam, sed potius suprà naturam: quia fit per omnipotentiam auctoris naturæ, & potentiam obedientiale ipsius creaturæ; quæ non repugnat

Quædo-
nominatio-
ne Verbum
dicatur
Home.

35
Obiectio-
nes ex par-
te naturæ
humanae.

3. Quædo-
modus ne-
queat sup-
pleri.

Regatur
de modo
qui dicit
perfectionem.

repugnat inclinationi naturali. Deinde hæc vno continet eminenter omnem perfectionem subsistentie humanae: vnde non tam est contraria appetui naturali, quæm consentanea; quia magis perficit naturam, quæm propria subsistentia: quare Christi humanitas non propriè inclinat ad subsistentiam creatam, cùm meliori modo sit completa per increatam. Sicut appetitus rectè ordinatus non appetit bona inferiora sibi commensa, quando illa possidet in bonis melioribus; maximè si illa meliora non possint cum inferioribus consister.

³⁸ Obiect. 4. Obiect. quid Christus non est perfectus homo.

Objeicitur Quartò, Illa subsistentia humanae vel est accidentis; & sic non potest suppleri per aliquid increatum: vel est substantia pertinens ad integratem hominis; & ita Christus non erit integer & perfectus homo.

Respondeo; Illam subsistentiam neque esse accidentis propriè, neque substantiam, sed terminum & complementum substantiae, ad genus substantiae reductiuè pertinens. Christus tamen propriè & completem est homo; quia hæc denominatio hominis, sumitur à natura, quæ in Christo est integriforma, & completa in ratione naturæ, licet non in ratione subsistentis.

³⁹ Obiectio- nes ex par- te cōpositi. 1. A distinc- tione extre- morum. Refellitur.

Tertium genus argumentorum sumitur ex toto composito.

Objeicitur Primò, Videtur impossibile vt res tam infinitè dissimile, tam perfectè coalescant, vt resulteret quiddam per se vnum.

Respondeo; Si corpus & spiritus, qui tantum inter se distant, possint naturaliter vniiri, ita vt etiam in unam naturam coalescant, cur virtute infinità, ea quæ etiam infinitè distant, non poterunt coniungi, non quidem in unam naturam, sed in vnam personam? præsternim cùm idonea proportio non desit: omnis enim creatura est imago vel vestigium diuinitatis, ab eâ promanans, & per eam assidue consistens, per intimam suppeditationem ipsius esse.

⁴⁰ 2. Quod extreme debent esse eiudem generis. Refellitur.

Objeicitur Secundo, Ea quæ aliquod vnum per se constituant, debent esse eiudem generis; alioquin daretur aliquid, quod neque esset creatum, neque increatum; atqui hoc extrema, scilicet Verbum & humana natura, nō sunt eiudem generis: ergo &c.

Respondeo; Non est necesse vt extrema quæ vniuntur sint eiudem generis; vt patet in corpore & spiritu: nisi genus sumamus latè, vt comprehendant etiam rationem analogam. Quomodo etiam homo & Deus sunt eiudem generis; quia sunt substantiae. Vtrum autem illud compositum sit creatum, an increatum, dicetur Art. 7.

ARTICVLVS IV.

Vtrum persona vel hypostasis Christi, post Incarnationem sit cōposita?

⁴¹ R Espondet D. Thomas duabus Conclusionibus. Prior est: Persona Christi secundum id quod est in se, omnino est simplex. Altera: Persona Christi considerata secundum rationem personæ seu hypostasis, ad quam pertinet subsistere in aliquâ naturâ, est composita. Ratio est, quia licet ibi sit vnum subsistens, tamen est alia & alia subsistendi ratio. Vbi

Nostandum est, Christi personam secundum se considerari, quando spectatur tantum, secundum personam ^{Christi} ea quæ sunt ipsi naturalia: & sic considerata, est ^{personam} secundum ^{ut hypostasis} compositionem. Consideratur autem in hypostasis ^{ut hypostasis} persona, quando spectatur ut subsistens in alijs naturis, siue propriæ, siue alienâ: & sic est composita: nempe, si natura illa sit distincta.

Dicit autem in Christo esse duas rationes subsistendi; vel quia subsistentia Verbi subit rationem & vicem duarum subsistentiarum, dum duas ^{Quonodo} naturas terminat: vel quia in Christo sunt duas ^{fint due} naturas; quas ipse vocat duas rationes subsistendi: rationes quia altera natura, est ratio cur subsistat perfectus homo. Etus Deus; altera, cur subsistat perfectus homo. Quamquam satis improprie dicatur in Christo esse duas rationes subsistendi: propriè enim tantum est vna subsistentia, & subsistendi ratio; quamvis sint duas naturæ, in quibus ipse subsistit. Sed est

D V B I V M.

An hæc vno fuerit vera compositio: & idcirco terminus resultans per hanc unionem, sit persona composita?

M Vlti DD. vtrumque simpliciter negant. ⁴³ Ita D. Bonaventura in 3.d.6.a.1.q.2. Scotus ibidem q.3. Durand. ibidem eadem qua st. & alij quidam. Ratio est, quia compositio includit imperfectionem in utroque componentem.

Contraire docet hic D. Thom. Pro quo

Dico Primò, Vnio Incarnationis fuit vera & propriè dicta compositio ex subsistentia Verbi, & ⁴⁴ Christus ^{Quidam} humanâ naturâ, ex quibus, hic homo Christus, est ^{vera} qui est terminus huius compositionis, exitit ^{compositus} Ex subsi- stentia propriè compositus.

Probatur Primò, Ex Concilijs: Nam in V. Verbi & Synodo c. 4 dicitur: Sancta Ecclesia vnam Verbi humanam ad carnem secundum compositionem fateatur. Can. 7. ^{natura} Christus habet duas naturas, ex quibus est compositus. ^{1. Ex Con-} In Synodo VI. Actione 4. sub finem: Confitemur cœli. & Christum ex duabus naturis compositum. Item Actione 11. in epistola Sephronij idem dicitur. Idem habetur in Concil. Rom. sub Martino I. Can. 8. Incarnationem secundum compositionem factam esse. Quo modo loquendi libenter vtebantur Cœilia propter hæresim Eutychetis, vt significaret vtrumque naturam salvam transire in illâ coalitione.

Probatur Secundò, Ex Patribus. Dionysius c. 1. de diuinis nominibus: Supra modum, inquit, benignam (scilicet celebramus) diuitiatem: quia in una tribus personarum suarum, infirma nostra integrè veris, neque suscepit, ad se ipsam reuocans & adstringens beatitudinem nostram; et quia ineffabiliter compositus est simplex IESVS, eternusque &c. Damasc. lib. 3. de fide c. 3. Substantiale dicimus unionem, quod due naturæ sint unitæ in unam compositam Filij Dei hypostasim. cap. 4. Vnam hypostasim agnoscamus ex utroque naturâ compo- positam. Similia habet cap. 6. & 7.

Addo multos Patres vii nomine Mixtione. Na- Dicitur zianzenus serm. de Paschate, Incarnationem vo- Mixtione. cat Mixtriam. Tertull. lib. de carne Christi, dicit in Christo esse hominem mixtum Deo. Augustinus epist. 3. In illâ persona, nempe puri hominis, Mixtria est corporis & animæ; in hac persona, mixtria est Dei &